

Capaciteitsorgaan

Jaarverslag 2016

Voorwoord

Het financiële tijdschema rond het verslagjaar 2016 heeft er als volgt uitgezien:

- 25 november 2015: Het activiteitenplan 2016 is door het Dagelijks Bestuur voorlopig vastgesteld;
- 16 december 2015: Het Plenair Orgaan heeft de begroting en het activiteitenplan (ongewijzigd) definitief vastgesteld;
- 5 februari 2016: Het ministerie van VWS heeft de aanvraag gedeeltelijk goedgekeurd en van subsidie voorzien;
- 17 juni 2016: Het ministerie van VWS heeft de aanvraag volledig goedgekeurd en van subsidie voorzien;
- 5 september 2016: De subsidieaanvraag is herzien vanwege de extra activiteit “Capaciteitsplan 2017 openbaar apothekers”;
- 27 september 2016: De OVA is vastgesteld op 1,74%;
- 16 december 2016: Het ministerie van VWS heeft de herziene aanvraag goedgekeurd en van subsidie voorzien.

In dit 18^e jaarverslag van het Capaciteitsorgaan wordt verslag gedaan van de mate waarin het activiteitenplan 2016 daadwerkelijk is gerealiseerd. Daarbij wordt rekening gehouden met de volgens RJ 640 voorgeschreven inhoud van het jaarverslag.

Omschrijving

Dit jaarverslag betreft de stichting “Capaciteitsorgaan voor medische en tandheelkundige vervolgopleidingen”, gevestigd in Utrecht. De statutaire doelstellingen zijn in juli 2015 gewijzigd en luiden sindsdien als volgt:

- a. het op grond van, onder meer, de te verwachten zorgbehoefte opstellen van ramingen met betrekking tot de toekomstige benodigde capaciteit aan professionals in de zorg;
- b. advisering en informatievoorziening voor de zorgsector en overheid met betrekking tot de behoefte aan en capaciteit van de hiermee gepaard gaande instroom in opleidingen en vervolgopleidingen.

1. Verslag van de reguliere activiteiten

Voor het jaarverslag 2016 is de indeling van het werkplan 2016 overgenomen. De samenstelling van het bestuur van het Capaciteitsorgaan per 1 januari 2016 is te vinden in bijlage 1.

1.1. Capaciteitsplan 2016: (para)medische (vervolg)opleidingen

In het voorjaar van 2016 is deelrapport 1 van het Capaciteitsplan 2016 uitgebracht, gevolgd door de andere deelrapporten én het hoofdrapport in het najaar van 2016. Daarmee zijn alle beroepen waarvoor het Capaciteitsorgaan in opdracht van het ministerie van VWS raamt weer voorzien van een actueel instroomadvies. Uitgezonderd hiervan is het Capaciteitsplan voor de BIG-geregistreerde beroepen in de geestelijke gezondheid; dat wordt conform afspraak in 2018 opnieuw opgeleverd.

De capaciteitsramingen resulteerden in een geadviseerde lagere instroom in de opleidingen voor de medische specialismen en de huisartsgeneeskunde. De oorzaak hiervan is bij de medische specialismen een combinatie van een kleinere toename van de verwachte vraag en een groter verwacht effect van verticale substitutie. Bij de huisarts neemt naar verwachting de vraag meer toe dan in het vorige rapport, maar ook hier zorgt verticale substitutie in combinatie met een te hoge gerealiseerde instroom voor een afname van het aantal benodigde opleidingsplaatsen. Voor de AVG en de arts M&G plus bijbehorende profielen is ook sprake van een verlaging van de

geadviseerde instroom, maar niet zo groot als bij de eerder genoemde twee richtingen. De instroom in de opleidingen tot specialist ouderengeneeskunde, bedrijfsarts, verzekeringsarts, en de meeste van de 15 FZO beroepen daarentegen mag wat het Capaciteitsorgaan betreft behoorlijk toenemen. In de tandheelkundige vervolgoopleidingen tenslotte blijft de instroom nagenoeg gelijk aan de vorige periode.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de onderzoeken die in 2016 zijn uitgevoerd.

Productiviteit aios huisartsgeneeskunde in relatie tot model Capaciteitsorgaan

Het onderzoeksvoorstel is besproken met diverse belanghebbenden en geaccordeerd. NIVEL heeft vervolgens een offerte uitgebracht. Deze offerte behoeftte vervolgens aanpassing in verband met het aantal huisartsopleiders die beschikbaar bleken. De noodzakelijke onderzoekbestanden zijn geselecteerd en de berekeningen over de benodigde onderzoekspopulatie afgerond. De uitvoering van het onderzoek is begin 2017 gestart. De implicaties voor het model zullen in 2017 kunnen worden geformuleerd.

Veranderingen in de samenstelling van het personeel in de huisartsenpraktijk

In 2016 is onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de aantallen, kenmerken en spreiding van praktijkondersteuners in de huisartspraktijk (POH's). Deze relatief jonge functie werd in 1999 geïntroduceerd en is sindsdien zodanig gegroeid dat deze niet meer is weg te denken in de huidige praktijkvorm. POH's leveren een belangrijke bijdrage aan het aanbod van huisartsenzorg en vormen een belangrijke schakel in het behandelen van chronische en specifieke patiëntengroepen binnen de eerstelijnszorg. Doel van dit project was om inzicht te krijgen in het aantal, de kenmerken en spreiding van POH's met onderscheid naar de verschillende subgroepen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen POH's somatiek en POH's GGZ, maar ook gekeken worden naar relatief nieuwe subgroepen als POH's jeugd, POH's jeugd-GGZ en POH's ouderenzorg om de arbeidsmarkt van praktijkondersteuners in de eerste lijn in kaart te brengen. Het onderzoek is in 2016 uitgevoerd en gebruikt bij de discussie over de verticale substitutie. Het onderzoek wordt binnenkort op de website geplaatst door NIVEL en het Capaciteitsorgaan.

Actualisering uitstroomgegevens/uitstroomverwachting huisartsen

Over één van de belangrijke parameters van het ramingsmodel is onzekerheid ontstaan, namelijk de uitstroom uit het beroep. Dit noodzaakte om hiervoor nieuwe en aanvullende indicatoren en informatiebronnen te verkennen waarbij NIVEL is gevraagd om hier onderzoek naar te doen. Ook dit onderzoek is in 2016 uitgevoerd. De vergelijking van de uitstroomgegevens van NIVEL en de uitstroomgegevens van de RGS heeft geen vragen opgeroepen.

Regionale spreiding van specialisten

Een onderzoek naar de regionale spreiding van specialisten is in 2016 uitgevoerd aan de hand van gegevens van de RGS en de FMS. De resultaten van het onderzoek worden in de loop van 2017 bekend gemaakt.

Instroom en uitstroom van artsen uit respectievelijk naar het buitenland

In 2016 is de instroom van basisartsen en geneeskundig specialisten uit het buitenland wederom gemonitord. Deze instroom lijkt nog steeds (op een lager niveau dan in de periode 2003-2010) gestabiliseerd te zijn. Het is nog te vroeg om hier al conclusies aan te verbinden, maar het monitoren van de tegenhanger, de uitstroom van Nederlandse artsen naar het buitenland lijkt wel steeds relevanter te worden.

Het Capaciteitsorgaan heeft daartoe overlegd met de registratiecommissie geneeskundige specialismen (RGS). In eerste instantie zou de RGS zelfs met terugwerkende kracht de gevraagde

gegevens beschikbaar kunnen stellen. Helaas bleek de RGS eind 2015 echter de gevraagde gegevens op dat moment niet te kunnen aanleveren. Voor 2015 zijn alleen de gegevens over de instroom uit het buitenland bekend. Er is in 2016 via een andere ingang, het CIBG, geprobeerd op termijn de uitstroomgegevens alsnog boven water te krijgen. Het Capaciteitsorgaan is hoopvol gestemd over deze andere ingang en de contacten met het CIBG verlopen goed. In de loop van 2017 moet er duidelijkheid over de uitstroom naar het buitenland gegeven kunnen worden. Ook de RGS is nu gestart met het in kaart brengen van de uitstroom van geneeskundig specialisten.

Introductie FZO beroepen

De raming van de FZO beroepen heeft in 2016 een grote stimulans gekend door de ingebruikname van een Internet applicatie, de snelle terugkoppeling aan de gebruikers en de simulatiemogelijkheden. De gebruikers zijn zeer enthousiast over de applicatie. De implementatie van het externe rendement in de Internet applicatie heeft nog niet plaatsgevonden vanwege twijfels aan de beschikbare gegevens.

Intern en extern rendement medische vervolgoopleidingen

NIVEL heeft onderzoek gedaan in 2015 om de interne rendementen van de meeste geneeskundige vervolgoopleiding te actualiseren. Bij de sociale geneeskunde zijn de interne en externe rendementen begin 2016 opnieuw berekend. In de hoofdstroom Arbeid en Gezondheid zijn de rendementen lager dan gemiddeld voor alle geneeskundige specialismen.

Arbeidsmarktmonitor

De Arbeidsmarktmonitor biedt inzicht in het aantal en het aandeel vacatures voor medisch specialisten, aios en basisartsen en wordt sinds 2006 door Medisch Contact ieder kwartaal gepubliceerd. Voor het Capaciteitsorgaan zijn (de trends in) de vacaturepercentages per specialisme een belangrijke indicatie voor de parameter 'onvervulde vraag' in het ramingsmodel.

Met ingang van 2014 zorgt het Capaciteitsorgaan voor de totstandkoming van de vacatureoverzichten. In 2015 is dit, net als in 2014, gedaan via handmatige verzameling en telling van de medische vacatures op een beperkt aantal websites. Daarnaast is in samenwerking met het bedrijf Textkernel (dat semantische vacaturezoektechnologie levert) de overgang naar geautomatiseerde verzameling en verwerking van medische vacatures verder voorbereid. In de tweede helft van 2015 zijn per maand en per kwartaal de resultaten van de handmatige vacatureverzameling, ontdebelling en telling door het Capaciteitsorgaan zelf vergeleken met de geautomatiseerde verzameling en analyse op basis van de 'big data tool' Jobfeed. Door systematische controle en terugkoppeling op de door Jobfeed geleverde resultaten vindt verdergaande verbetering van de kwaliteit en bruikbaarheid van de vacaturedata uit Jobfeed plaats.

Vanaf 2016 wordt voor het samenstellen van de Arbeidsmarktmonitor gebruik gemaakt van de data uit Jobfeed. Dit leverde een aantal verschuivingen op omdat nu ook vacatures die alleen regionaal geplaatst worden in de analyses terecht komen. Met name de psychiatrie, de sociale geneeskunde en de verslavingsartsen komen nu hoger op de ranglijst van "tekort" beroepen.

1.2. Monitoren beroepen geestelijke gezondheid

In 2015 is volgens planning het Capaciteitsplan 2015 beroepen geestelijke gezondheid opgeleverd en aangeboden aan minister Schippers. Dit derde advies voor de beroepen Geestelijke Gezondheid (GG) is op verzoek van de minister een jaar eerder tot stand gekomen dan het integrale Capaciteitsplan, dat in 2016 opgeleverd is¹. Alle activiteiten die in het werkplan voor 2016 waren

¹ Redenen hiervoor waren de ontwikkelingen die een uitvloeisel zijn uit het bestuurlijk akkoord ggz 2014-2017 en de afbakening van het hoofdbehandelaarschap.

opgenomen, zijn volgens planning gerealiseerd. Hieronder wordt nader ingegaan op de uitgevoerde activiteiten.

Dataverzameling

Aan de raming ligt een uitgebreid onderzoeksprogramma ten grondslag, waarbij gegevens van 2013 zijn geactualiseerd en de dataverzameling ten opzichte van de voorgaande raming verder is uitgebreid. Onderstaande onderzoeksrapportages zijn in 2016 tot stand gekomen:

- Een onderzoek van Vektis naar de gedeclareerde verrichtingen van beroepsbeoefenaren in de geestelijke gezondheid;
- Een onderzoek naar demografische en epidemiologische ontwikkelingen die relevant zijn voor de beroepen in de geestelijke gezondheid;

Verder is gestart met de verzameling en analyse van online gepubliceerde vacatures voor de beroepen geestelijke gezondheid en met de verzameling van online gepubliceerde wachttijdgegevens van zorgaanbieders in de GGZ. Daarnaast zijn data over het aantal en de kenmerken van geregistreerde beroepsbeoefenaars en studenten verzameld bij registratieorganen (RSV, CRT, BIG-register). De dataverzameling bij de RSV verloopt door softwareproblemen moeizaam. In het veld heeft sinds de vorige raming een professionaliseringsslag plaatsgevonden, waardoor steeds meer goed gedocumenteerde informatie beschikbaar is. Waar nodig is bij de opleidingsinstituten aanvullende informatie over intern rendement en verkorte opleidingstrajecten opgevraagd. Tenslotte is geput uit vakliteratuur, actualiteiten, gesprekken met het veld en eerder opgeleverde onderzoeken.

1.3 Capaciteitsplan 2016: tweedelijns mondzorg

Onderzoek Vektis

De combinatie van de Vektis gegevens met de demografische gegevens heeft een beeld van de toename van de verwachte zorgvraag voor de kaakchirurgen en een afname van de verwachte zorgvraag naar orthodontisten opgeleverd.

Enquête onder kaakchirurgen en orthodontisten

KIWA heeft op ons verzoek de aanbodparameters van de kaakchirurgen en de orthodontisten geactualiseerd aan de hand van een enquête die in 2015 is uitgevoerd en geanalyseerd. De gegevens zijn in het voorjaar van 2016 vergeleken met de gegevens van de registratiecommissie van de KNMT.

Buitenlandse instroom

De monitoring van de instroom van kaakchirurgen en tandartsen met een buitenlands diploma is ook in 2016 gecontinueerd. In 2016 zijn 260 personen met een tandartsdiploma uit het buitenland in het BIG register geregistreerd. De instroom van tandartsen blijft op een niveau dat onderzoekers binnen de Europese Unie “kritisch” noemen.

1.4. Informatievoorziening: nieuw communicatieplan

In 2016 is de website van het Capaciteitsorgaan volledig vernieuwd. Ook de infographics zijn aangepast aan het nieuwe Capaciteitsplan.

1.5. Informatievoorziening: artikelen/ presentaties

Het Capaciteitsorgaan wordt met enige regelmaat benaderd om in het kader van de doelstelling “informatievoorziening aan veld en overheid” presentaties te geven op symposia of andersoortige bijeenkomsten. In de loop van 2016 heeft het Capaciteitsorgaan een aantal presentaties verzorgd. Daarnaast schrijven de medewerkers vaker artikelen voor de media.

In 2016 zijn alleen al door de directeur 10 Power Point presentaties gegeven aan beroepsgroepen en opleidingsinstellingen. De informatievoorziening aan het ministerie van VWS gebeurt meestal zonder Power Point ondersteuning, omdat de vergaderruimten aldaar niet daarvoor geschikt zijn. Naar aanleiding van de groei van de belangstelling voor het Capaciteitsorgaan zijn vanaf 2012 de presentaties van het Capaciteitsorgaan via de website opvraagbaar.

1.6. Advisering overheid: ad hoc advisering

Het ministerie van VWS heeft tussentijds een aantal vragen gesteld over de instroom in de vervolgopleiding tot medisch specialist. Ook werd weer contact gelegd met het ministerie van OCW over de instroom in de initiële opleiding geneeskunde (OCW), en de instroom specifiek in de bedrijfsgeneeskundige vervolgopleiding (de heer van Gastel van de gelijknamige commissie). Tenslotte heeft het Capaciteitsorgaan op verzoek van VWS in 2016 deelgenomen aan de afsluiting van de Joint Action EUHWF.

1.7. Joint action EUHWForce

Vanaf 2013 heeft het Capaciteitsorgaan op verzoek van VWS geparticipeerd in het project EUHWF van de Europese Unie. Dit project moet alle Europese lidstaten in staat stellen om een raming op te stellen voor de kwantitatieve ontwikkeling van hun zorgprofessionals. Het project is financieel gezien het grootste gezondheidszorgproject dat de Europese Unie momenteel subsidieert. Het Capaciteitsorgaan neemt zelf deel aan Work Package 5, modelbouw en Work Package 6, scenario-ontwikkeling. Voor Work Package 4, het vergaren van informatie over migratiepatronen van gezondheidswerkers, heeft het Capaciteitsorgaan het NIVEL gecontracteerd. Het project is gestart in maart 2013. De looptijd van het project is 3 jaar. De EU financiert in die drie jaar € 41.916,= van de kosten voor het Capaciteitsorgaan. Het resterende deel betreft personeelskosten en zal binnen de reguliere personele begroting van het Capaciteitsorgaan worden ingevuld. In maart 2016 is het project afgerond. De financiële afronding van het project is voorzien in 2017.

1.8 Voorbereiding Capaciteitsplan 2016: behoefteraming FZO beroepen

Externe rendementen

In 2015 is door ITS onderzoek uitgevoerd naar het externe rendement van de FZO opleidingen. De resultaten hiervan zijn niet verwerkt in het Capaciteitsplan 2016 vanwege twijfels over de betrouwbaarheid ervan..

Versterking toepasbaarheid ramingsmodel voor ziekenhuizen

In 2015 is ook een project gestart om ziekenhuizen meer vrijheidsgraden te geven bij het invullen van de enquête aan de hand waarvan de instroom in de FZO opleidingen wordt geraamd. Dat heeft ertoe geleid dat ziekenhuizen per beroep zelf of samen met andere ziekenhuizen binnen hun (FZO) regio ramingen kunnen opstellen over de benodigde instroom in de FZO opleidingen. De beschikbaarheid van concreet ramingsadvies maakt het voor de ziekenhuizen zowel intern als extern beter mogelijk om de instroom in de opleidingen af te stemmen op het verloop van personeel en op de toekomstige vraag.

2. Jaarrekening 2016 Capaciteitsorgaan

Het Capaciteitsorgaan heeft voor het financiële verslagjaar 2016 in de exploitatie een exploitatieresultaat geboekt van -€ 24.761 op een goedgekeurde begroting van € 1.699.531. Het tekort is voornamelijk terug te voeren op hoger dan begrote personeelskosten en hoger dan begrote kosten voor automatisering en drukwerk. In het navolgende worden de activiteiten van het Capaciteitsorgaan financieel en inhoudelijk toegelicht.

2.1 Bestuurlijke activiteiten

Het bestuur van het Capaciteitsorgaan werd tot 13 augustus 2015 het Plenair Orgaan genoemd. Vanaf 13 augustus 2015 is de statutenwijziging van kracht, waarin het Plenair Orgaan is hernoemd tot Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur telde op 1 januari 2016 21 zetels, die paritair de verzekeraars, de opleidingsinstellingen en de beroepsgroepen vertegenwoordigden. In 2016 heeft het Algemeen Bestuur 3 keer vergaderd. Voorzitter van het Algemeen Bestuur was tot 1 oktober

2016 de heer R. Smitshuijzen. Daarna is ondervoorzitter mevrouw M. Lensink in functie getreden in verband met het afscheid van de heer Smitshuijzen.

Het Algemeen Bestuur wordt gevoed door een zestal Kamers en één werkgroep. Voor de bezetting van Algemeen Bestuur, Kamers en werkgroep wordt verwezen naar bijlage 1. De Kamer Huisartsen (9 leden) heeft 3 keer vergaderd, de Kamer Medisch Specialisten (10 leden) twee keer. De Kamer Specialisten Ouderengeneeskunde (8 leden) heeft drie keer vergaderd.

De Kamer Sociale Geneeskunde (13 leden) heeft 1 keer vergaderd. De Kamer Tandheelkundig Specialisten heeft twee keer vergaderd. De Kamer Beroepen Geestelijke Gezondheid (15 leden) heeft 1 keer vergaderd. De werkgroep Artsen Verstandelijk Gehandicapten (6 leden) heeft drie keer vergaderd. De ad hoc werkgroep Openbaar Apothekers heeft 4 keer vergaderd.

2.2 Activiteiten Bureau

Het Bureau kende op 1 januari 2016 respectievelijk 1 januari 2017 de volgende bezetting:

Naam	Functie	Formatie 1/ 1/ 2016	Formatie 1/ 1/ 2017
Dhr. Meegdes	Senior adviseur	1,0 fte	1,0 fte
Mw. van den Biezenbos	Secretariaat	1,0 fte	1,0 fte
Dhr. Slenter	Directeur	0,9 fte	0,9 fte
Mw. Zandbergen	Beleidsmedewerker	0,6 fte	0,8 fte
Mw. Butterman	Beleidsmedewerker	0,0 fte	0,8 fte
Mw. Dankers	Beleidsmedewerker	0,8 fte	0,8 fte
Mw. Zijlstra	Beleidsmedewerker	0,8 fte	0,8 fte
Dhr. Brongers	Beleidsmedewerker	0,7 fte	0,7 fte
Dhr. Heck	Beleidsmedewerker	0,9 fte	0,9 fte
Vacature	Beleidsmedewerker	0,0 fte	0,6 fte - 0,8 fte
Totaal		6,7 fte	8,3 fte - 8,5 fte

In 2016 hebben geen medewerkers de organisatie verlaten. De formatie is tijdelijk verhoogd naar 8,3 fte tot 8,5 fte omdat mevrouw Butterman (0,8 fte) op 1 januari 2017 is gestart met inwerken in verband met het vertrek van de heer Meegdes (1,0 fte) medio 2017. Naast mevrouw Butterman zal nog een tweede medewerker (0,6 fte - 0,8 fte) met dit dossier worden belast. Daarnaast is het dienstverband met mevrouw Zandbergen teruggebracht naar het niveau van 2015, 0,8 fte, zodat de totale formatie ultimo 2017 7,5 fte zal bedragen.

In 2016 zijn 48 ziekte-dagen geregistreerd. Het verzuim bedroeg 2,68% bruto. De medewerkers hebben hun verlofdagen grotendeels benut. De beschikbaarheid van alle medewerkers was door het lage ziekteverzuim bovengemiddeld.

2.3 Organisatiekosten

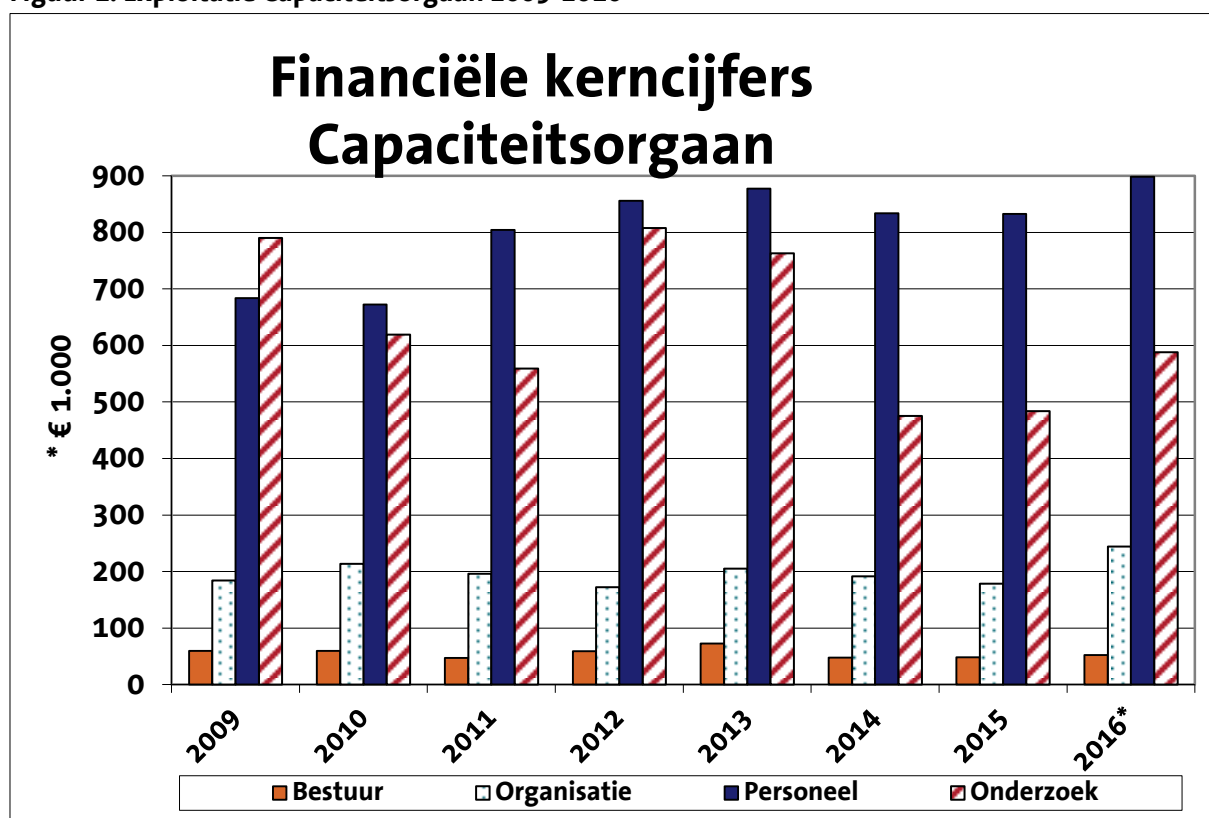
De organisatiekosten bedroegen in 2016 € 1.156.731 (inclusief de vergaderkosten). De (oorspronkelijke) begroting 2016 bedroeg voor dit onderdeel € 1.106.688. Ongeveer € 30.000 van de meerkosten is terug te vinden onder de personeelskosten. Daarvan wordt € 15.200 gedekt door de OVA subsidie die niet in de oorspronkelijke begroting opgenomen is. € 20.000 wordt veroorzaakt door overige kosten van het bureau, met name automatiseringskosten en documentatie/drukwerk.

2.4 Onderzoek

Voor onderzoek door onderzoeksbureau 's was in 2016 oorspronkelijk € 522.407,= begroot. Daadwerkelijk is er in 2016 € 567.248 uitgegeven. Geconstateerd kan worden dat het Capaciteitsorgaan in 2016 qua onderzoek iets meer heeft uitgevoerd als aanvankelijk werd begroot. Dat is terug te voeren op de extra subsidie die is ontvangen voor het ramen van de openbaar apothekers. Daarbij moet wel aangetekend worden dat één onderzoek vertraging heeft opgelopen in de aanbesteding (productiviteit aios huisartsgeneeskunde).

In figuur 1 is de exploitatie van het Capaciteitsorgaan over 2016 weergegeven, verdeeld over een aantal categorieën. Daarbij is telkens vergeleken met de voorgaande jaren.

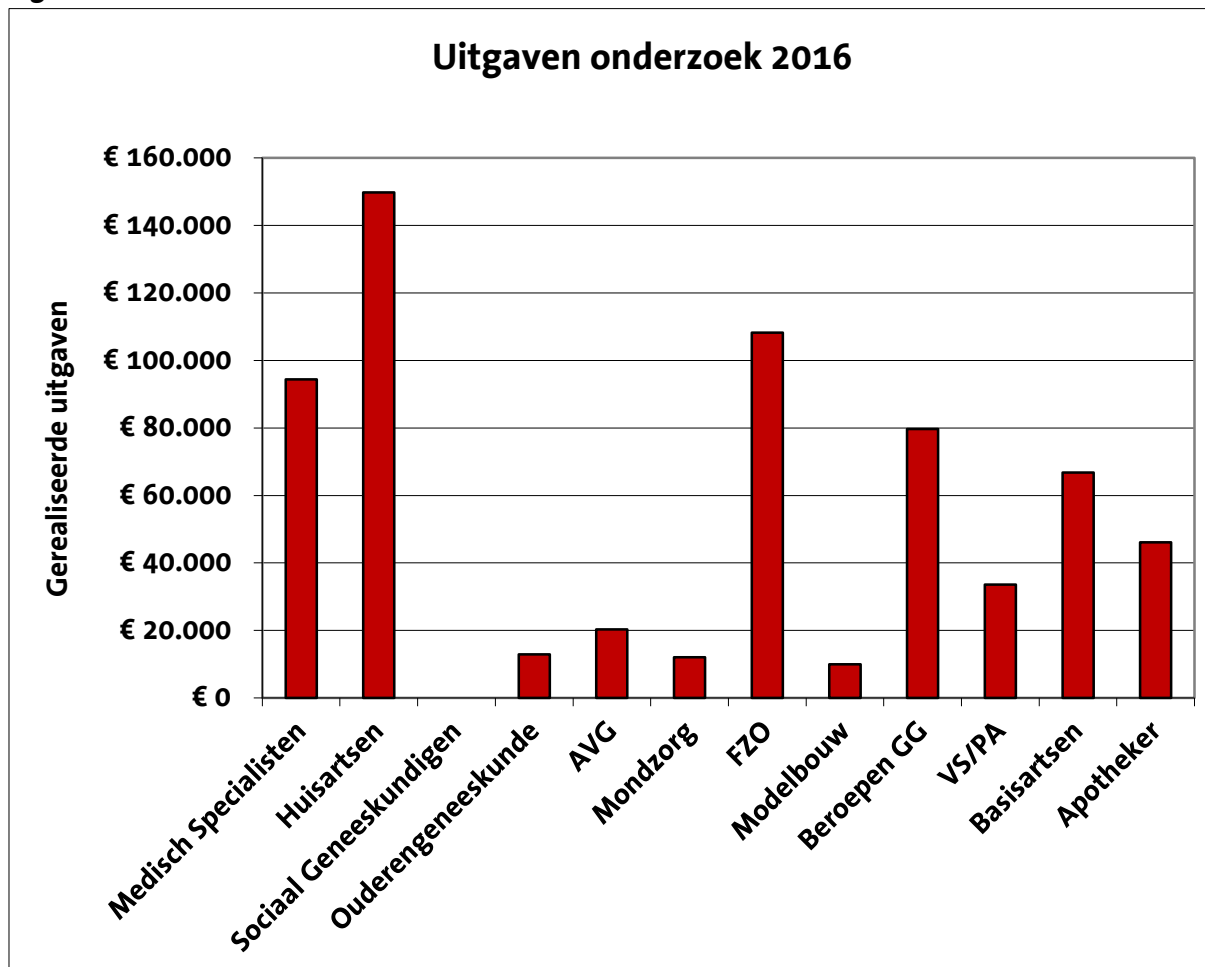
Figuur 1. Exploitatie Capaciteitsorgaan 2009-2016

*: 2016 is op basis van vierde kwartaalrapportage

In deze figuur is te zien dat de exploitaties in de loop van de jaren niet veel van elkaar verschillen, met uitzondering van de post onderzoeken. De post onderzoeken toont een cyclisch proces met telkens ná een oplevering van een Capaciteitsplan een daling van de onderzoekskosten. Een andere uitsplitsing van de onderzoekskosten op basis van een functionele toedeling is in onderstaande figuur 2 weergegeven. Verder is zichtbaar dat de personeelskosten langzaam toenemen, hoofdzakelijk als gevolg van personele uitbreidingen. Deze uitbreidingen zijn het gevolg van vragen van VWS om ons aandachtsgebied (structureel) te verruimen (beroepen geestelijke gezondheid, FZO beroepen).

Figuur 2: Realisatie van onderzoekskosten 2016

In 2016 is in absolute zin het meeste geld besteed aan onderzoek naar de huisartsen. Onderzoeken ten behoeve van de FZO beroepen eindigden op de tweede plaats, gevolgd door onderzoek naar de medisch specialisten en de beroepen in de geestelijke gezondheid. Voor de sociaal geneeskundigen was in 2016 geen nader onderzoek nodig; de onderzoeken in 2015 hadden voldoende informatie opgeleverd om de raming op te stellen. Het onderzoek naar basisartsen komt eens in de drie jaar terug. Het onderzoek onder openbaar apothekers is pas naderhand ingepland op verzoek van het ministerie van VWS en kwam in de oorspronkelijke begroting niet voor.

Het Capaciteitsorgaan geeft alleen opdracht voor het doen van onderzoek als de benodigde gegevens niet langs andere weg verkrijgbaar zijn. In 2016 betrof het 23 verschillende onderzoeken.

3. Toekomst

Het integraal Capaciteitsplan 2016 is tijdig opgeleverd. In dit integrale Capaciteitsplan is voor de eerste keer ook de raming van de zogenaamde FZO beroepen meegenomen (deelrapport 8). De beroepen geestelijke gezondheid zijn niet in dit plan opgenomen; op verzoek van VWS is voor deze beroepen in 2015 al een Capaciteitsplan opgesteld en zal het volgende Capaciteitsplan pas in 2018 verschijnen.

De effecten van een aantal afspraken tussen overheid en zorgsector en tussen overheid en zorgverzekeraars worden geleidelijk aan zichtbaar. Op korte termijn lijkt er sprake te zijn van een daling van de toename van de zorgvraag bij de medische specialismen en een stijging van de toename van de zorgvraag bij de huisarts. De komende jaren zal duidelijk worden of het om een

kortdurende daling van de zorgvraag gaat of om een blijvend effect. Mogelijk verschuift de zorg ook sneller van de tweede lijn naar de eerste lijn. In onze ramingen is daar in 2016 wederom rekening mee gehouden, maar we blijven de ontwikkelingen monitoren.

Bijlage 1.: Volledige samenstelling van Algemeen Bestuur, Kamers en Werkgroep per 1-1-2016

Algemeen Bestuur

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Dhr. J.P.H. Drenth
Dhr. R.D. Dutrieux
Dhr. H.R. de Graaf
Dhr. T. Haasdijk
Mw. G. Kuijpers
Mw. C. Littooj
Dhr. R.Ph. Smitshuijzen (vz Dagelijks Bestuur)

Organisaties van opleidingsinstituten/opleidingsinstellingen

Dhr. M.M. E. Levi
Dhr. N.G.M. Oerlemans
Dhr. S. Poppema
Dhr. P.L.A. Rüpp
Dhr. D. Rusch
Dhr. J. Schaart
Dhr. R.A. Thieme Groen
Dhr. A.G.J. van der Zee
Dhr. H.W. Zijlstra

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr. O. Gerrits
Dhr. J.W.M.W. Gijzen
Mw. J.G.W. Lensink (lid Dagelijks Bestuur)

Kamer Medisch Specialisten

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Dhr.	H.J.L	Brackel
Mw.	I.A. de	Boer
Dhr	P.J.	Roscam Abbing
Dhr	J.A.	Veldhuizen, kno-arts

Organisaties van opleidingsinstituten/opleidingsinstellingen

Dhr	M.J.	Heineman
Dhr	J. den	Boon
Mw.	F. (Fleur) v.d.	Heijkant
Mw.	R.M.Y.	Barge
Mw.	M.M.E.	Schneider

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr	G.H.	Mellema, arts B&A
Mw.	J. (Jolanda)	Gehlen

Kamer Huisartsen

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Mw. R. Derks
Dhr. G.J. van Loenen
Dhr. C.F.H. Rosmalen
Dhr. J.L. Runhaar

Organisaties van opleidingsinstellingen

Mw. L.M. Bernsen
Dhr. F.W. Dijkers (voorzitter)
Mw. J.P.H. Fokkema-Elders
Dhr. H.C.P.M. van Weert

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr. D.A.C. Beens
Dhr. A.P.E.F. Versteegde

Kamer Sociale Geneeskunde

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Mw. L. Brewster
Dhr. D. Erdogan
Mw. R. Haasnoot
Mw. M. Jambroes
Dhr. J.M.W. Trommel

Organisaties van opleidingsinrichtingen/ opleidingsinstituten

Dhr. J.W.J. van der Gulden
Mw. H.P. Uniken Venema (voorzitter)
Dhr. H. Wind

Organisaties van werkgevers

Dhr. H. Kroneman
Dhr. W. van Rhenen
Mw. I. Steinbuch
Dhr. M.H. Waterman

Kamer Specialisten Ouderengeneeskunde

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Mw. M.L.M.Th. Bogaerts
Dhr. M.S. Decates
Mw. L. de Haan
Dhr. G.M. de Wild

Organisaties van opleidingsinstituten/ opleidingsinstellingen

Dhr. W.P. Achterberg
Dhr. E.R. van der Geer
Mw. S.D.A. Bruijns

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr. J.J.W.H. Crasborn
Dhr. A.G.B.M. Mulder

Kamer Beroepen Geestelijke Gezondheid

Organisaties van beroepsbeoefenaren

Dhr. D. Bouman

Mw. A. Haringsma

Mw. C. Salden

Mw. Y. Slee

Organisaties van (praktijk)opleidings-instellingen

Dhr. R. Bakker

Mw. S. Bruijns

Mw. K. Hendriks

Dhr. D. Nieuwpoort

Dhr. J. Scholten

Mw. M. Stokking

Dhr. W. Wierenga

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr. P. Felix

Dhr. R. Laane

Kamer Tandheelkundig Specialisten

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Mw. C.A.M. van Oort-Bongaarts

Dhr. R.R.M. Noverraz

Dhr. S.J. Bergé

Dhr. S.A. Zijderveld

Organisaties van opleidingsinrichtingen/

Opleidingsinstituten

Dhr. T.J. Algera

Dhr. J. de Lange

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr. B. Thielen

Dhr. H. Vollenbrock

Werkgroep Arts voor Verstandelijk gehandicapten

Organisaties van beroepsbeoefenaars

Mw. J.E.T.M. Goorts

Dhr. A.C. Louisse

Organisaties van opleidingsinstituten

/opleidingsinstellingen

Mw. H. Veeren

Dhr. D.A. Rusch

Organisaties van zorgverzekeraars

Dhr. J.J.W.H. Crasborn

Mw. B. Vermeer